

:

Uttagskriterier till marinsamverkansofficer vid F 11.

Genomgången militärhögskola (MHS), allmän kurs. God samarbetsförmåga.

Kommentarer:

Kommenderingar i marinen offentliggjordes i den s.k. "Blandaren", som utkom en gång per år. Alla ändringar och kompletteringar till "Blandaren" kungjordes i Marinorder, dels för Flottan (Fl) och dels för Kustartilleriet (KA). MarinOrder Flottan förkortades MOF. I MOF kunde också tjänster utlysas.

Hösten 1974 hade jag fullgjort min tid som fartygschef på ubåt och var nu placerad som fartygschef på en annan ubåt, som låg i docka på Örlogsvarvet Muskö (ÖVM), med reducerad besättning. Planen för mig var att jag skulle placeras i stabstjänst iland i Musköberget. Hemska tanke: landkommendering, därtill i "Berget", endast 32 år gammal.

Samtidigt i MOF sökes officerare, som är villiga att genomgå samverkansutbildning i flygvapnet, syftande till krigsplacering i Flygstridsledarstab (Fled Ö/S). Utbildningen genomföres vid F 11 under första kvartalet 1975. Upplysningar kan erhållas av örlnk Erik Håål.

Jag kontaktade Erik Håål, därefter personalavdelningen och sökte utbildningen.

Innehåll och omfattning av den lokala utbildningen till samverkansofficer vid F 11.

Dagen efter trettonhelgen 1975 samlades vi, fyra off från armén och två från flottan, för att påbörja utbildning till samverkansofficerare, främst under ledning av Erik Håål.

Utbildningen var mycket ambitiöst upplagd. Vi skulle på ett kvartal få inblick i FV fredsorganisation, men främst i krigsorganisationen; besöka FV samtliga fredsflygförband och något krigsflygförband på krigsbas; få undervisning i stabstjänst på lokal, lägre och högre regional nivå; besöka samtliga sektorer; öva flygnavigering i TP 83 Pembroke; delta i några flygpass med S 32; ges god inblick i spaningsflygsystemet; orientering om övriga flygslag; underrättelsetjänst; bedriva fysisk träning. (Måhända är något ämnesområde bortglömt.) Kvartalet gick synnerligen fort och vi fick genomgå den mest skiftande utbildning vi någonsin upplevt. Stora resurser stod till vårt förfogande och utbildningen genomfördes enligt plan.

Efter halva utbildningstiden berättade Erik Håål att en av oss två från flottan skulle kvarstanna på F 11 och avlösa honom i fredsbeftattningen. Lennard Öström, Ögat kallad, och jag diskuterade vem som skulle förfånga/lösa av Erik. Lennard (det skall vara med d på slutet), som varit på isbrytare, ville återgå till isbryartjänst och jag, som stod inför en stabstjänst i "Berget", var inte ovillig att efterträda Erik.

Så blev det och efter genomförd utbildning övertog jag tjänsten som marinsamverkansofficer vid F 11, omkring förste april 1975.

Nu visade det sig att fredstjänsten och det vi utbildats för hade få likheter. Under mina första månader som marinsamverkansofficer (Svoff M) vid F 11 var jag mycket osäker på vad som förväntades av mig. Efter hand växte jag in i tjänsten och i verksamheten och blev så småningom varm i kläderna.

Personliga minnen och händelser

På eftersommaren 1975 blev jag uppringd av en av mina kurskamrater på samverkansofficersutbildningen, Ingemar Persson, som undrade om jag tyckte att han skulle ta fredsbefattningen som armésamverkansofficer efter Bernt Hasselroth. Efter många samtal med Ingemar, kom vi fram till att han skall ansöka om tjänsten.

Ingemar fick tjänsten och vi fick tolv fantastiska stabstjänstår i flygvapnet tillsammans.

Det förutsattes att jag var kunnig på alla vapensystem i flottan och även insatt i arméns. Jag var ju fackidiot på ubåt, men föga insatt i övriga vapensystem. Ingemar Persson (POS) och jag (CED) lade ner mycket tid och kraft på att informera oss om samtliga vapensystem i armén och marinen. Detta innebar många besök på olika förband. Vi fick uppleva åtskilliga utomordenliga genomgångar och många för framtiden värdefulla kontakter knöts.

Någon utbildning för flygnavigatörer förekom inte längre i flygvapnet 1975. Det stod emellertid klart att samverkansofficerarna skulle ha flygtjänst. En specialutbildning till fnav organiserades vid F 11, under ledning av flygchefen Kurt Ottosson (OTT). Denna utbildning bedrevs parallellt med ordinarie stabstjänst och tog ca ett år.

Under en säkmatövning med femte divisionen, Kalle Svart, på Stabbo (Flottans skjutstation) i Stockholms sydöstra skärgård sommaren 1976, erhöll vi våra navigatörsvingar av divisionschefen, Ulf Mellberg. Det var en stark och oförglömlig upplevelse.

Till "Lillejul" kom det på min lott att inbjuda tidigare marinsamverkansofficerare. En grannlaga och delikat uppgift.

I flottan fanns en blå ringpärm, med beteckningen KUF på ryggen. På framsidan av pärmen stod "FÖRTECKNING ÖVER UTBILDNINGSKURSER VID FLOTTAN". Innehållet förnyades årligen. Alla kände väl till "KUFEN".

Jag lyckades få infört en tvådagarskurs vid F 11 för tidigare marinsamverkansofficerare varje år i december. Betalande myndighet: Respektive förband.

Nu var det enkelt med inbjudan. Det stod ju i "KUFEN".

Kommendering till F 11 som svoff/m varade normalt två år. Redan under min första sommar på F 11 (1975) togs beslut att lägga ned F 11 och F 12 1980-06-30. Osäkerheten inför framtiden var till en början stor, men ganska snart stod det klart att funktionen med samverkansofficerare ur armén och marinen skulle finnas kvar, var och i vilken form var emellertid oklart. Möjliga framtida placeringar som diskuterades var någon flygflottilj med spaningsflygförband, således F 13, F 17 eller F 21. Andra alternativ som nämndes var E 1 och flygstaben. Med alla dessa möjliga alternativ var det ingen, som ens funderade på att efterträda mig. Jag fortsatte mer än gärna tjänstgöringen vid Flygvapnet.

Fortsatt flygtjänst för samverkansofficerarna, när flygverksamheten med S 32 upphörde vid F 11, 1978, kom att bli F 5, Ljungbyhed. I syfte att minska avgångarna av flygförare till SAS och LIN hade en reservofficersutbildning i flygförartjänst vid F 5 påbörjats. En ny division, Erik Svart, hade satts upp och här bedrev vi fortsatt flygtjänst med Sk 60, kombinerat med

undervisning av förarna i våra speciallämnen. Dessa förare var avsedda att krigsplaceras på de lätta flygsystemen, lätt attack och spaningsflyggrupper. Efter den militära delen fortsatte utbildningen av förarna med en civil del, fortfarande i Erik Svarts regi. Detta var embryot till dagens Trafikflyghögskola, TFHS.

Vid E 1 skapades en spanings- och underrättelseenhet, jag vill minnas att det var 1978, och i denna ingick samverkansofficerarna. Enheten placerades geografiskt på F 11 tills F 11 nedläggning, därefter på F 13. Vi huserade först i provisoriska lokaler på F 13, f.d. tredje kompaniets. När nya Underrättelseskolan på F 13 stod färdig, flyttade vi in i den för oss avsedda övervåningen.

Undlottaskolan måste omnämnas som den fantastiskt trevliga händelse det var varje sommar. Det var verkligen ett stort nöje att få delta som lärare i undervisningen och i andra begivenheter, tillsammans med dessa duktiga flickor/damer, under några hektiska sommarveckor.

Till sist vill jag berätta några episoder, som visar hur otroligt lite jag visste om verksamheten i flygvapnet:

På första division F 11 flög några stabsofficerare, bl a stabschefen vid E 1, översten Hovgard. Inför morgonbriefing/ordergenomgång sitter flygande personal som vanligt och "surrar". Någon säger "Stå upp!". Alla reser sig, inklusive överste Hovgard. In kommer divisionschefen kaptenen Urban Sörme och säger "God morgon, varsågod och sitt". I min värld var detta någonting nytt. Som ubåtschef kunde jag medföra kommandör eller amiral ombord och de kunde aldrig lägga sig i mitt sätt att framföra "min" ubåt, men de reste sig inte för mig om de inte satt i vägen.

När jag kom till F 11 1975 var jag krigsplacerad som fartygschef på ubåt, en som jag ansåg väsentlig position för Sveriges försvar. På ett av mina första flygpass med S 32 flög jag med en överfurir! Jag visste ingenting om flygförutbildning. Jag tyckte divisionschefen var lite väl nonchalant att äventyra mitt liv genom att låta mig flyga med en överfurir. Tänk om en av mina överfurirer skulle tillåtas att för ett ögonblick ta över ubåtens manöver. Givetvis fullkomligt otänkbart.

I marinen var det tillåtet att säga "Du" en grad uppåt och all väg nedåt. Man höll hårt på den oskrivna, men dock tillämpade regeln. Jag var kapten och flög med flygchefen, övlt Kurt Ottosson. Högfoto på Gävle hamn. Hur skulle jag hantera detta. "Föreslår tändning EBK om 15 sekunder"?, "Föreslår upptagningnu"? Vilka problem att brottas med för en formell sjöofficer. Ingen hade talat om för mig att i en flygbesättning är man "du" med varandra. Det är man nämligen inte i en fartygsbesättning. Kurt och jag har haft mycket roligt åt detta senare.

Mina tolv år som marinsamverkansofficer vid flygvapnet har varit oerhört innehållsrika och givande. Jag har lärt mig väldigt mycket. Min horisont har vidgats och min livssyn har förändrats. Jag har haft upplevelser, som är få förunnade, och jag har fått vänner för livet.